

391L0440

24.8.91

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

N:o L 237/25

NEUVOSTON DIREKTIIVI,
annettu 29 päivänä heinäkuuta 1991,
yhteisön rautateiden kehittämisestä
(91/440/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka
ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamis-
sopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,
ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,
ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,
ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lau-
sunnan ⁽³⁾,
sekä katsoo, että

yhteisön kuljetusalan suurempi yhdentymisen on olen-
nainen osa sisämarkkinoita; rautatiet ovat yhteisön
kuljetusalan elintärkeä osa,

on tarpeen parantaa rautatieverkon tehokkuutta sen
yhdentämiseksi kilpailumarkkinoihin ottaen samalla
huomioon rautateiden erityispiirteet,

tehdäkseen rautatiekuljetukset tehokkaiksi ja kilpailu-
kykyisiksi suhteessa muihin kuljetusmuotoihin jäsenvaltioiden on taattava, että rautatieyrityksille myönnetään riippumattomien, kaupallisesti toimivien liikenteenharjoittajien asema siten, että niiden on mahdollista sopeutua markkinoiden tarpeisiin,

rautatieverkon tulevaa kehitystä ja tehokasta käyttöä voidaan helpottaa erottamalla kuljetuspalvelujen tarjoaminen ja infrastruktuurin ylläpito; tämän tilanteen vuoksi näitä kahta toimintaa on hoidettava erillisinä ja niillä on oltava erillinen kirjanpito,

tehostaakseen kilpailua rautatieliikenteen hoidossa mukavuuden ja käyttäjille tarjottavien palvelujen parantamiseksi on tarkoituksenmukaista, että jäsenvaltioilla säilyy yleinen vastuu asianmukaisen rautateiden infrastruktuurin kehittämisestä,

koska infrastruktuurin kustannusten kohdentamisesta ei ole yhteisiä sääntöjä, jäsenvaltioiden on kuultuaan infrastruktuurin hallintoa määrättävä yksityiskohtaiset säännöt rautatieyrityksiltä ja yritysten ryhmittymiltä rautateiden infrastruktuurin käyttämisestä perittävästä maksusta; tällaisten maksujen on perustuttava syrjimättömyyden periaatteelle rautatieyritysten kesken,

jäsenvaltioiden olisi erityisesti huolehdittava siitä, että olemassa olevilla julkisilla rautatiekuljetusyrityksillä on terve taloudellinen rakenne, huolehtien samalla siitä, että mahdollisesti tarvittavat taloudelliset uudelleenjärjestelyt toteutetaan perustamissopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti,

jäsenvaltioiden välisten kuljetusten helpottamiseksi rautatieyrityksillä olisi oltava vapaus muodostaa ryhmittymiä yhdessä muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden rautatieyritysten kanssa,

tällaisille kansainvälisille ryhmittymille olisi myönnettävä oikeus infrastruktuurin käyttöön ja oikeudet kauttakulkuliikenteeseen niissä jäsenvaltioissa, joissa ryhmittymään kuuluvat yritykset on perustettu, sekä oikeudet kauttakulkuliikenteeseen muissa jäsenvaltioissa, mikäli asianomainen kansainvälinen kuljetusyhteys edellyttää sitä,

yhdistettyjen kuljetusten edistämiseksi on aiheellista, että kansainvälisiä yhdistettyjä tavarakuljetuksia harjoittaville rautatieyrityksille myönnetään oikeus käyttää muiden jäsenvaltioiden rautateiden infrastruktuuria,

on tarpeen perustaa neuvoa-antava komitea avustamaan komissiota sekä valvomaan tämän direktiivin täytäntöönpanoa, ja

tämän vuoksi on tarpeen kumota rautatieyritysten tilanteen parantamisesta sekä tällaisten yritysten ja valtioiden välisiä rahoitussuhteita koskevien sääntöjen yhdenmukaistamisesta 20 päivänä toukokuuta 1975 tehty neuvoston päätös 75/327/ETY ⁽⁴⁾,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

(1) EYVL N:o C 34, 14.2.1990, s. 8 ja EYVL N:o C 87, 4.4.1991, s. 7

(2) EYVL N:o C 19, 28.1.1991, s. 254

(3) EYVL N:o C 225, 10.9.1990, s. 27

(4) EYVL N:o L 152, 12.6.1975, s. 3

I JAKSO

Tarkoitus ja soveltamisala

1 artikla

Tällä direktiivillä on tarkoitus helpottaa yhteisön rautateiden mukauttamista yhteismarkkinoiden vaatimuksiin ja parantaa niiden tehokkuutta

- takaamalla rautatieyrityksille hallinnollinen riippumattomuus,
- erottamalla rautateiden infrastruktuurin hallinto rautatiekuljetuspalvelujen tarjoamisesta siten, että kirjanpidon erottaminen on pakollista ja organisatorinen tai institutionaalinen erottaminen valinnaista,
- parantamalla yritysten talouden rakennetta,
- takaamalla rautatieyritysten kansainvälisille ryhmitymille ja yhdistettyjä kuljetuksia harjoittaville rautatieyrityksille oikeuden käyttää jäsenvaltioiden rataverkkoja.

2 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan rautateiden infrastruktuurin hallintoon ja jäsenvaltioissa perustettujen tai perustettavien rautatieyritysten rautatiekuljetustoimintaan.
2. Tätä direktiiviä ei sovelleta rautatieyrityksiin, jotka harjoittavat vain kaupunki-, esikaupunki- tai alueellista liikennettä.

3 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- ”rautatieyrityksellä” jokaista yksityistä tai julkista yritystä, joka päätoimenaan harjoittaa rautateiden tavaraj- ja/tai matkustajaliikennettä ja joka on velvollinen huolehtimaan vetovoimasta,
- ”rautateiden infrastruktuurin hallinnolla” jokaista julkista laitosta tai yritystä, joka on vastuussa erityisesti rautateiden infrastruktuurin rakentamisesta ja ylläpidosta sekä ohjaus- ja turvajärjestelmästä,
- ”rautateiden infrastruktuurilla” kaikkia niitä nimikkeitä, jotka on lueteltu asetuksen (ETY) N:o 1108/70⁽¹⁾ liitteessä I olevien kirjanpitokaavojen eri kohtiin sisältyvistä eristä 18 päivänä joulukuuta 1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2598/70 liitteessä I olevassa A osastossa, lukuun ottamatta viimeistä luetelmakohtaa, joka tätä direktiiviä sovellettaessa kuuluu seuraavasti: ”Infrastruktuurista vastaavan yksikön käyttämät rakennukset”,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 278, 23.12.1970, s. 1, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2116/78 (EYVL N:o L 246, 8.9.1978, s. 7).

- ”kansainvälisellä ryhmittymällä” jokaista vähintään kaksi eri jäsenvaltioissa perustettua rautatieyritystä käsittävää yhteenliittymää kansainvälisen liikenteen harjoittamiseksi jäsenvaltioiden välillä,
- ”kaupunki- ja esikaupunkiliikenteellä” liikennettä, jota hoidetaan kaupunkikeskuksen tai taajaman sekä tällaisen kaupunkikeskuksen tai taajaman ja ympäristöalueiden kuljetustarpeiden täyttämiseksi,
- ”alueellisella liikenteellä” liikennettä, jota hoidetaan alueen kuljetustarpeiden täyttämiseksi.

II JAKSO

Rautatieyritysten hallinnon riippumattomuus

4 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että rautatieyrityksille annetaan riippumaton asema liikkeenjohdon, hallinnon sekä hallinnon, talouden ja kirjanpidon sisäisen valvonnan osalta, minkä mukaisesti erityisesti niiden varat, talousarviot sekä kirjanpito erotetaan valtiotavallasta.

5 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että rautatieyritykset voivat mukauttaa toimintansa markkinoiden mukaan ja hoitaa tätä toimintaa hallintoelintensä vastuulla tarjotakseen tehokkaita ja tarkoituksenmukaisia palveluja vaadittuun palvelutasoon nähden mahdollisimman alhaisin kustannuksin.

Rautatieyrityksiä on johdettava kaupallisiin yhtiöihin soveltuvien periaatteiden mukaisesti; mukaan lukien valtiovaltion niille asettamat julkisen palvelun velvoitteet ja jäsenvaltion asianomaisten viranomaisten kanssa julkisesta palvelusta solmittavat sopimukset.

2. Rautatieyritysten on laadittava liiketoimintasuunnitelmansa, mukaan lukien investointi- ja rahoitusohjelmat. Nämä suunnitelmat on laadittava taloudellisen tasapainon sekä muiden teknisten, kaupallisten ja taloudellisten johtamistavoitteiden saavuttamiseksi; suunnitelmissa on myös määritettävä keinot, joilla nämä tavoitteet voidaan saavuttaa.

3. Valtiovallan määrittelemien yleisten poliittisten suuntaviivojen mukaisesti sekä ottaen huomioon kansalliset, mahdollisesti monivuotiset suunnitelmat ja sopimukset, mukaan lukien investointi- ja rahoitussuunnitelmat, rautatieyrityksillä on erityisesti oltava vapaus:

- perustaa kansainvälinen ryhmittymä yhden tai useamman muun rautatieyrityksen kanssa,
- luoda sisäinen organisaationsa, tämän kuitenkin rajoittamatta III jakson säännösten soveltamista,

- säädellä palvelujen tarjoamista ja niiden pitämistä kaupan sekä määrätä niiden hinnoittelusta, tämän kuitenkaan rajoittamatta julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä 26 päivänä kesäkuuta 1969 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1191/69⁽¹⁾ säännösten soveltamista,
- päättää henkilöstöään, varojaan ja hankintojaan koskevista asioista,
- laajentaa markkinaosuuttaan, kehittää uutta teknologiaa ja uusia palveluja sekä ottaa käyttöön uudistavia johtamismenetelmiä,
- kehittää uutta rautatiealaaan liittyvää toimintaa.

III JAKSO

Rautateiden infrastruktuurin hallinnon ja kuljetustoiminnan erottaminen

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liikennepalveluyksiköiden kirjanpito pidetään erillään rautateiden infrastruktuurin hallinnon kirjanpidosta. Jommallekummalle toiminnalle maksettavaa tukea ei saa siirtää toiselle.

Kummankin toiminnan kirjanpitoa on hoidettava siten, että siitä ilmenee tämä kielto.

2. Jäsenvaltiot saavat myös määrätä, että tämä erottaminen edellyttää erillisten yksiköiden perustamista yksittäiseen yritykseen tai että rautateiden infrastruktuurin hallintoa hoitaa erillinen yksikkö.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kansallisen rautateiden infrastruktuurinsa kehittämiseksi ottaen tarvittaessa huomioon yhteisön yleiset tarpeet.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava turvallisuusnormien ja -sääntöjen laatimisesta ja valvottava niiden soveltamista.

2. Jäsenvaltiot saavat antaa rautatieyritysten tai muiden laitosten tehtäväksi vastata rautateiden infrastruktuurin hallinnosta sekä erityisesti tähän sisältyvistä teknisistä, kaupallisista ja taloudellisista investoinneista, kunnossapidosta ja rahoituksesta.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 156, 28.6.1969, s. 1, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1893/91 (EYVL N:o L 169, 29.6.1991, s. 1).

3. Jäsenvaltiot saavat myös myöntää rautateiden infrastruktuurin hallinnolle, ottaen huomioon perustamis-sopimuksen 77, 92 ja 93 artiklan, sen tehtäviä, kokoa ja rahoitustarpeita vastaavaa rahoitusta, erityisesti uusien investointien kattamiseksi.

8 artikla

Rautateiden infrastruktuurin hallinto perii rautatieyri-tyksiltä ja kansainvälisiltä ryhmittymiltä vastuullaan olevan rautateiden infrastruktuurin käyttämisestä käyt-
tömaksun. Jäsenvaltiot määrittävät tämän maksun pe-
rusteet rautateiden infrastruktuurin hallintoa kuultuaan.

Käyttömaksussa, joka on laskettava siten, ettei mitään rautatieyritystä syrjitä, voidaan ottaa huomioon erityi-
sesti matkan pituus, junan kokoonpano sekä muut
erityisvaatimukset kuten nopeus, akselipaino sekä infra-
struktuurin käytön määrä tai aika.

IV JAKSO

Taloudellisen aseman parantaminen

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on yhdessä olemassa olevien julkis-
ten rautatieyritysten kanssa luotava asianmukaiset me-
kanismit näiden yritysten velkaantumisen vähentämi-
seksi tasolle, joka ei ole esteenä terveelle taloudelliselle
liikkeenjohdolle, sekä niiden taloudellisen aseman pa-
rantamiseksi.

2. Tätä varten jäsenvaltiot saavat toteuttaa tarvittavat
toimenpiteet erillisen yksikön muodostamiseksi kirjan-
pitoyksikköjen yhteyteen velkojen kuolettamista varten.

Yksikön taseessa saadaan ottaa huomioon, siihen asti
kunnes ne on kuoletettu, kaikki velat, jotka yritys ottaa
sekä investointien rahoittamiseksi että rautatieliikenteen
harjoittamisesta tai rautateiden infrastruktuurista johtu-
vien ylimääräisten käyttökustannusten kattamiseksi.
Tyräryhtiöiden toiminnasta johtuvia velkoja ei oteta
huomioon.

3. Jäsenvaltioiden tuki rautatieyrityksille tässä artik-
lassa tarkoitettujen velkojen poistamiseksi on myönnet-
tävä niin, että otetaan huomioon perustamissopimuksen
77, 92 ja 93 artikla.

V JAKSO

Oikeus käyttää rautateiden infrastruktuuria

10 artikla

1. Kansainvälisille ryhmittymille on taattava oikeudet
käyttää infrastruktuuria ja oikeudet kauttakulkuliiken-
teeseen niissä jäsenvaltioissa, joihin ne yritykset, jotka

muodostavat ryhmittymän, ovat sijoittautuneet, sekä oikeudet kauttakulkuliikenteeseen muissa jäsenvaltioissa kansainvälisen liikenteen hoitamiseksi niiden jäsenvaltioiden välillä, joihin ne yritykset, jotka muodostavat ryhmittymän, ovat sijoittautuneet.

2. Edellä 2 artiklassa tarkoitetuille rautatieyrityksille on myönnettävä oikeus muiden jäsenvaltioiden infrastruktuurin käyttöön yhtäläisin ehdoin kansainvälisten yhdistettyjen tavarakuljetusten hoitamiseksi.

3. Kansainvälisiä yhdistettyjä tavarakuljetuksia hoitavien rautatieyritysten ja kansainvälisten ryhmittymien on solmittava tarvittavat hallinnolliset, tekniset ja taloudelliset sopimukset käyttämänsä rautateiden infrastruktuurin hallinnon kanssa 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kansainvälisiä kuljetuksia koskevien liikenteenvalvontaja turvallisuuskysymysten ratkaisemiseksi. Tällaisten sopimusten ehtojen on oltava ketään syrjimättömiä.

VI JAKSO

Loppusäännökset

11 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat saattaa komission käsiteltäväksi jokaisen tämän direktiivin täytäntöönpanoa koskevan kysymyksen. Komissio tekee asianomaiset päätökset kuultuaan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa komiteaa.

2. Komissiota avustaa neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi toimitettuaan asiassa äänestyksen asettaa asian kiireellisyyden mukaan.

Lausunto merkitään pöytäkirjaan; lisäksi jokaisella jäsenvaltiolla on oikeus pyytää, että sen kanta merkitään pöytäkirjaan.

Komission on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon komitean lausunto. Sen on ilmoitettava, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

12 artikla

Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan rajoittamatta vesi- ja energiahuollon, liikenteen sekä teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelystä 17 päivänä syyskuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivin 90/531/ETY⁽¹⁾ säännösten soveltamista.

13 artikla

Kumotaan päätös 75/327/ETY 1 päivästä tammikuuta 1993.

Viittaukset kumottuun päätökseen katsotaan viittauksiksi tähän direktiiviin.

14 artikla

Komissio antaa 1 päivään tammikuuta 1995 mennessä neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta, ja liittää siihen tarvittaessa aiheelliset ehdotukset yhteisön toiminnan jatkamisesta rautateiden kehittämiseksi erityisesti kansainvälisten tavarakuljetusten alalla.

15 artikla

Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 päivään tammikuuta 1993 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

16 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 29 päivänä heinäkuuta 1991.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. VAN DEN BROEK

⁽¹⁾ EYVL N:o L 297, 29.10.1990, s. 1